

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1210

Sağır dikişi özellikle gebeliğin son 15 gününde şekillenen olgularda endikedir.

Bu dikiş tekniği vagina dokusunu yerinde sabit tutar ve doğuma engel olmaz.

Doğumdan 1 hafta sonra plakalar çıkartılır, aksi takdirde irritasyona bağlı enfeksiyon şekillenir.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1211

Buchner ve basit vulva dikişi doğum sonrası şekillenen olgularda endikedir.

Basit vulva dikişleri yapılırken dikkat edilmesi gereken nokta dikişlerin vulva kaslarından geçmesidir.

Dikiş vulva dudaklarına yakın konursa ıkınmalara bağlı dikişler açılabilir ve vulvanın yapısı bozulur, pneumovaginaya şekillenebilir.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1212

Alt epidural anestezide rağmen ıkınmalar devam edebilir.

Böyle durumlarda lokal anestetik olarak ksilazin kullanılabilir.

2.01.2020

Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN

1213

KOYUNLARDA PROLAPSUS VAGİNA

2.01.2020

Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN

1214

Koyunlarda prolapsus vagina diğer hayvanlara göre daha sık şekillenmekte ve koyunculuk sektöründe büyük ekonomik kayba yol açmaktadır.

Örneğin İngilterede yıllık koyun başına kayıp 41 sterlin olarak bildirilmiştir.

Koyunlarda olgunun ekonomik önemi ölüm, abort, fertilitte kaybı, nüks nedeniyle kesim, ölü doğum ve güç doğumdan dolayıdır.

2.01.2020

Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN

1215

Olgu koyunlarda 3 aşamada değerlendirilmektedir.

- 1. Derecede** koyun yattığı zaman vagina vulva dudaklarından çıkar ve kalkınca yerine yerleşir.
- 2. Derecede** vagina mukozası vulva dudaklarından aşağı doğru sarkmıştır ve koyun ayağa kalksa bile aynı şekilde durur fakat cerviks prolabe değildir.
- 3. Derecede** ise vagina ile birlikte cervikste prolabe olmuştur.

2.01.2020

Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN

1216

Prolapsus vaginada olayın ciddiyeti prolabe kitlenin içinde başka dokunun girmesine bağlıdır.

Prolabe kitlenin içine en sık idrar kesesi girer, bu durum urinasyon problemleri olur.

2.01.2020

Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN

1217

Nedenleri

Etiyolojide birçok neden söz konusu olmaktadır.

Bunlar predispoze faktörler olarak adlandırılmaktadır.

Nedenler;

2.01.2020

Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN

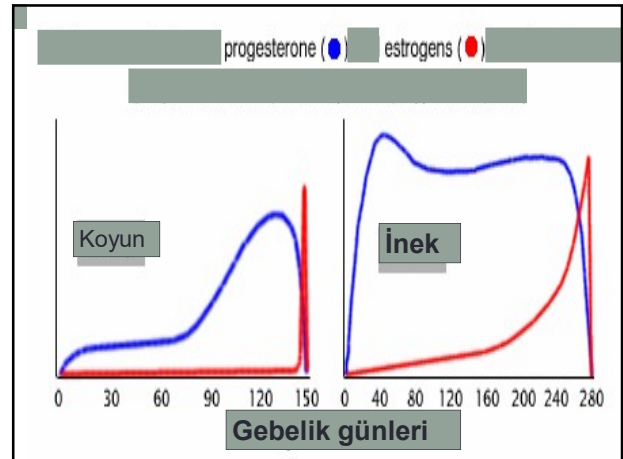
1218

- Aşırı veya düzensiz hormon salınımı
- Hipokalsemi
- Yavru büyüklüğü
- Perineal bölgede aşırı yağ dokusu birikmesi
- Zayıflık
- Eksersiz yetersizliği
- Gıdalarla aşırı östrojen alınması
- Vagina irritasyonları
- Daha önce güç doğum geçirmiş olmak
- Kalıtsal nedenlerdir.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1219

Koyunlarda prolapsus vaginada temel neden östrojen olduğu bildirilmektedir.

Aşırı östrojen hormonu vagina kaslarında ve vulvada ödem ve gevşemeye neden olur, hazırlayıcı nedenlerin de bulunması, vagina dokusunun yer değiştirmesine yol açar.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1221

Klinik bulgular oldukça nettir.

Doğum sırasında oluşursa allantochorion ile karışabilir.

Doğum sonrası ise prolapsus uteriyle karıştırılır.

Tedavi

Tedavide ilk prensip ağrı duyusunu ve ıkmaları ortadan kaldırmaktır.

Anestezi prolabe kitlenin yerleştirilmesini kolaylaştıracaktır.

Ayrıca bir diğer önemli nokta ise prolabe kitlenin süratle yerine yerleştirilmesidir.

Aksi takdirde dokuda **devitalizasyon gerçekleşir.**

Önemli Not

Yerleştirme işlemi ineklerdeki gibi yapılmalı ve gerektiğinde vulva dikişlerle kapatılmalıdır.

EVÇİL HAYVANLARDA DOĞUM

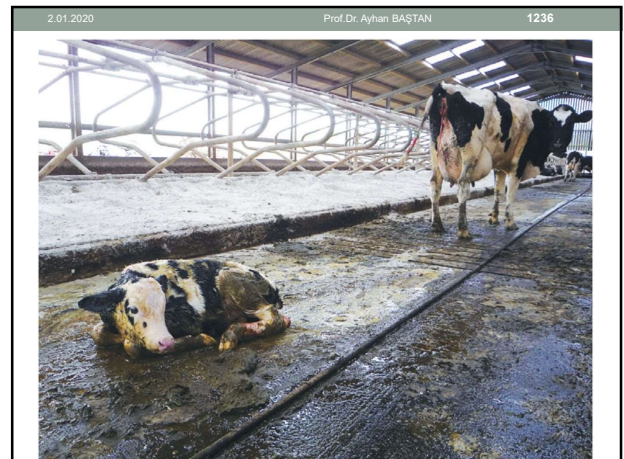
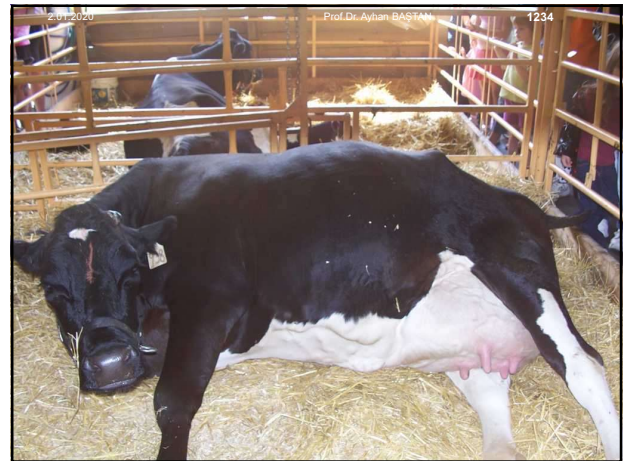
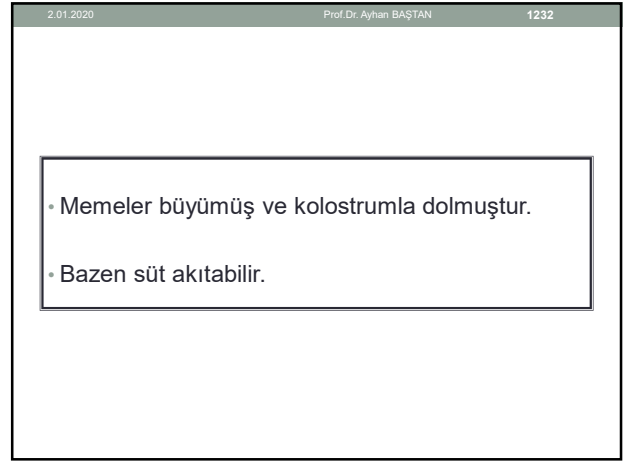
Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN

Doğum Ve Jinekoloji Anabilim Dalı Dalı
Öğretim Üyesi

İneklerde Doğuma Yaklaşım

- Memeler düvelerde gebeliğin 4. ineklerde 7. ayından sonra gelişmeye başlar.
- 7. aydan sonra vulvadan koyu yapışkan bir akıntı gelir, akıntı kuyruğa bulaşır.
- Doğumdan 24-48 saat önce sağrı bölgesi çöker.
- Huzursuzluk ve iştahsızlık vardır.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1237

Evcil hayvanlarda doğum 3 aşamada gerçekleşir.

- **Birinci aşama;** doğum kanalının açıldığı,
- **İkinci aşama;** buzağının dışarı çıkma,
- **Üçüncü aşama;** yavru zarlarının (eşin, sonun veya yavru zarlarının) atılma aşamasıdır.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1238

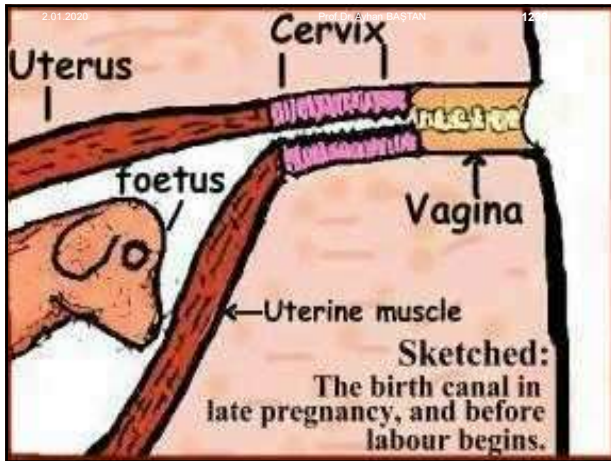
Doğumun Başlaması

İneklerde normal gebelik süresi ırklar arasında farklılıklar gösterir (Holştayn 279, Jersey 278, Ayshire 278, Guernsey 284 ve İsviçre Esmerinde 290 gündür).

Doğumdan hemen önce fötüs normal doğum pozisyonu alır.

Uterus içinde ayaklar ileriye doğru uzanmış ve bunun hemen gerisinde baş olacak şekilde doğum zamanını bekler.

Doğum anne, plasenta ve fötüsün karşılıklı etkileşimleri sonucu gerçekleşir.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1240

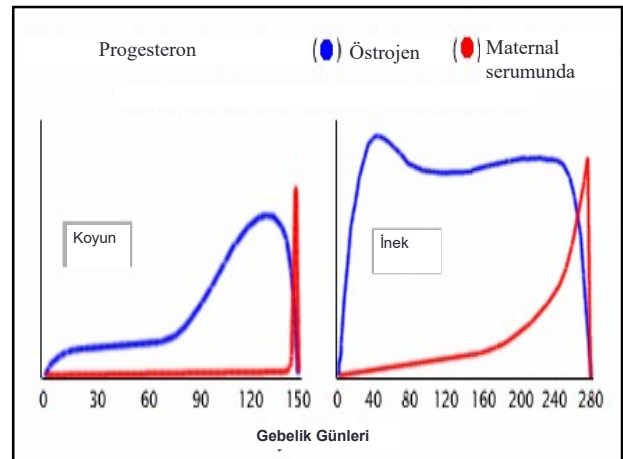
Gebeliğin şekillenmesinden sonra CL ve plasentadan salınan progesteron gebeliğin devamı için mutlaka gereklidir.

Progesteronun temel kaynağı gebeliğin 150. gününe kadar CL, bu süreden sonra ise CL ve plasentadır.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1241

Progesteron uterus kontraksiyonlarını ve annenin immun sistemini baskılayarak yavrunun anne tarafından red edilmesini engeller.

P4 uterusu yaptığı değişiklikler sayesinde plasenta oluşmadan önce yavrunun beslenmesine katkı sağlar.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1243

Doğumun Endokrinolojisi

Gebeliğin son 3 haftasında fötusun adrenal bezinden kortizol salgılanmaya başlar.

Kortizol plasentada yapılan progesteronu östrojene dönüştürür.

E2 düzeyindeki artış sonucu endometriyumdaki oksitosin reseptör sayıları artar ve endometriyum oksitosine duyarlı hale gelir.

Daha sonra oksitosin etkisiyle uyarılan endometriyumdan PGF2 alfa salgılanır.

PGF 2 alfa CL'ü lize eder ve P4 yapımını sonlandırır.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1244

P4 kandaki düzeyindeki düşme E2 artışa bağlı uterus kontraksiyonları başlar.

Uterus kontraksiyonları yardımıyla yavru cervikse yönelir.

Yavru zarları ve yavrunun cervikse yaptığı basınçtan ötürü cerviks açılır.

Yavru, doğum kanalından dışarıya doğru hareket ederken yavru suları ve yavrunun cerviksi etkilemesi sonucu oksitosin salınımı artar.

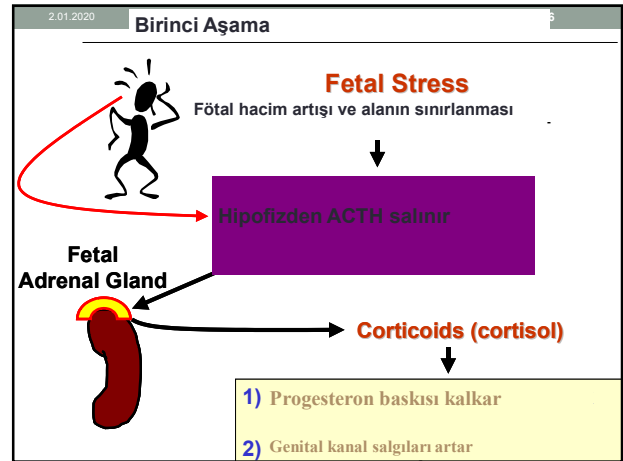
Oksitosin güçlü abdominal kontraksiyonları başlatır.

Uterus ve güçlü abdominal kontraksiyonlar yardımıyla yavru veya yavrular dışarı çıkarlar.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1245

Fetal ACTH düzeyinde artmaya bağlı;

Fetal kortikosteroid yapımında artışa yol açar.
 ↓Progesteron düzeyi azalır (plasental ve CL kaynaklı)
 Plasentadan östrojen yapımı artar.
 Uterustan PGF_{2α} yapımı artar.

2.01.2020 **Progesteronun etkisinin ortadan kaldırılması** 248

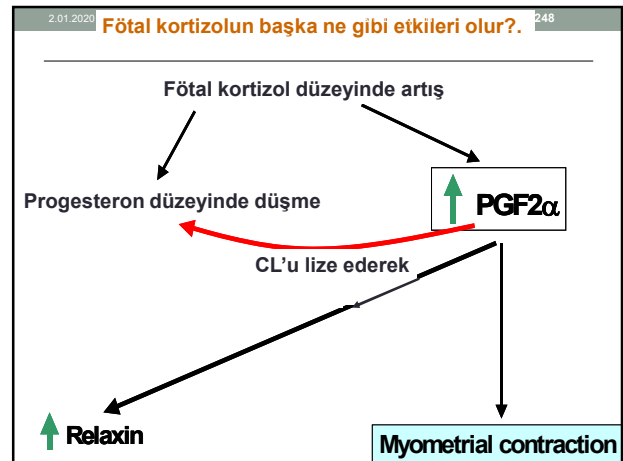
Progesteron salınımı nasıl durdurulur?

Artan kortizol düzeyi 3 enzim salınımını artırır.

Bu 3 enzim progesteronu östradiola dönüştürür.

↓

17α hydroxylase **17-20 lyase** **Aromatase**

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1249

Hormonal değişikliklerin anlamı şudur.

↓**Progesteron** – uterus kasılmaları üzerindeki baskının kalktığını,

↑**Östrojen** – uterusun kasılmalara duyarlı olduğunu gösterir.

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1250

Doğum Başlangıcındaki Olaylar

1. **Pelvik ligamentlerde gevşeme** – Kuyruk kaidesinin (östrojen ve relaksin düzeyindeki artışa bağlı) belirginleşmesi
2. Cerviksin açılması ve müköz tıpanın çözülmeye başlaması (östrojen ve relaksin düzeyindeki artışa bağlı).
3. Vulvada büyüme
4. Memelerin büyümesi ve ilk sütün yapımı
5. Fötusun doğum için uygun pozisyon alması

2.01.2020 Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN 1251

Doğumun Aşamaları

Birinci aşamada cerviks açılır (inek 2-6 saat sürer).

Uterus kontraksiyonları düzenli ve koordinelidir.

Fötüs amniyonu cervikse doğru iter ve amniyon etkisiyle cerviks açılır. Allantochorion yırtılır.

Fötusun cervikse temasıyla oksitosin salgılır ve oksitosin güçlü abdominal kontraksiyonları başlatır.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1256

- **İkinci aşama** yavrunun dışarı çıkma dönemidir (inekte süresi 2-5 saat).
- Oksitosin, PGF2 alfa ve östrojenin sinerjik etkisiyle güçlü uterus kontraksiyonları başlar.
- Abdominal kas kontraksiyonları artmıştır.
- Amniyon yırtılmış ve genital kanal kaygandır.
- Yavru vagina ve vestibulumu geçmiştir.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1257

• Doğum sırasında buzağının dışarı çıkmasında zorluğa yol açan 3 önemli engel vardır.

• Bunlar; **baş, omuz ve kalçadır.**

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1258

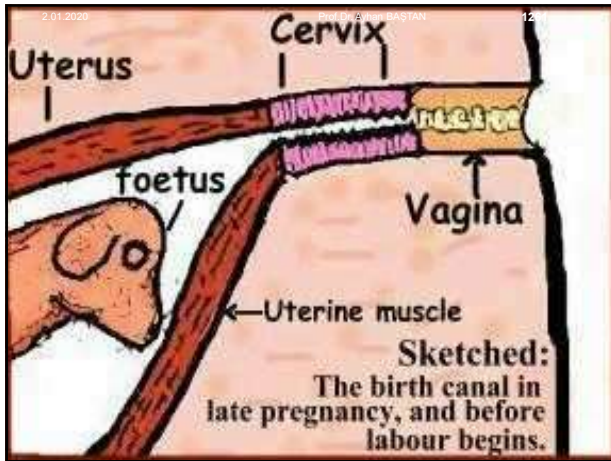
- **Üçüncü aşama** yavru zarlarının atılma aşamasıdır (inekte süresi 4-5 saat).
- Bu dönemde uterus kontraksiyonları devam eder.
- Villilere olan kan akımı kesilir.
- Yavru zarları atılır.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1259

- Birinci aşama ½-24 saat genelde 2-6 saat sürer.
- İnek huzursuzdur, hızlı soluk alır ve sürekli yatıp kalkar.
- Sık sık yer değiştirir. Kuyruğu kalkıktır.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1260

Bu dönemde doğum kanalı tam olarak açılmamıştır.

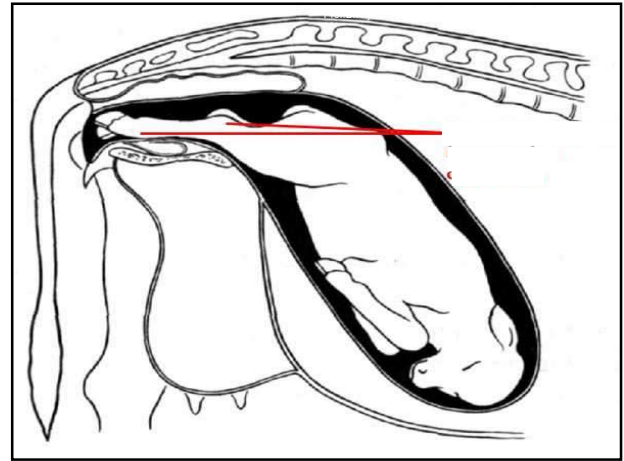
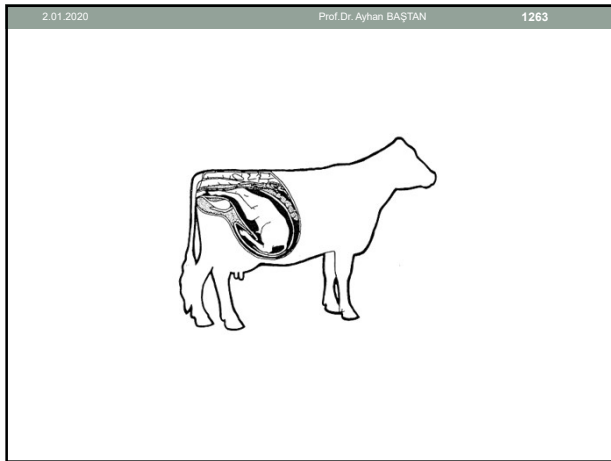

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1262

İkinci aşamada doğum kanalı açılmıştır.

İnek genelde yatar haldedir ve sık sık ıknır, ıknıma sırasında yavru keseleri görülür.

Head and both forelimbs of the calf
Birth canal (cervix)
Anterior presentation

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1265

- Uterus ve abdominal kontraksiyonlar yardımıyla bu dönemde yavru dışarı çıkar.
- Bu dönem inekte $\frac{1}{2}$ -4 saat sürer.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1273

- Üçüncü aşamada yavru zarlari atılır ve bu süresi 0.5-8 saattir.
- İnekler kısa bağlanmalı veya yakından izlenmeli yoksa yavru zarlari yerler.
- Yavru zarlari sindirilmediklerinden ilerde iştahsızlık olur ve bunun sonucu süt verimi düşer.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1274

- Eğer inek doğumdan 12 saat sonra yavru zarlari atmaz ise retentio secundinarum olarak kabul edilir.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1275

Buzağı için Yapılması Gerekenler

- Solunum uyarılmalıdır
- Kolostrum verilmelidir
- Göbek kordonu temizlenmelidir

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1280

- Solunum yolu temizlenmelidir.
- Solunum uyarılmalıdır.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1281

Göbek kordonu çoğunlukla kendiliğinden kopar, kopmamış ise karma 1 el ayası uzaklıkta koparılmalıdır ve kanama olursa parmakla üzerine 1 dk kadar bastırılmalıdır.

Kanama durmaz ise bağlanması önerilir. Daha sonra dezenfeksiyonu yapılmalıdır.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1282

Kolostrum mutlaka ilk 6 saat içinde 4-6 lt kadar verilmelidir.

Kolostrum sütü buzağıyı hastalıklardan korur.

Kolostrum yetersizse ahırdaki başka ineklerden ya da daha önce depo edilmiş olandan verilmelidir.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1283

Buzağının anneden ayrılarak beslenmesi yararlıdır.

2.01.2020 Prof. Dr. Ayhan BAŞTAN 1284

Doğum sonu buzağılar ayrı bölmelere alınmalıdır.

Buzağı doğum kanalında uzun sũre kalırsa, anneyi ememez ve ayakta duramaz.

